

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

2. forduló

Össz.pontszám:	56p	
----------------	------------	--

A feladatlap kitöltendő:

2024. november 27-én (szerdán) 13.00-15.00 óra között 45-45 perc alatt tantárgyanként, felügyelet mellett!

Név:.....

Iskola neve, címe (bélyegző is lehet):
.....

1. Keresd meg a betűhálóban elrejtett valamennyi tulajdonnevet! Vízszintesen jobbról balra és balról jobbra, függőlegesen felülről lefele és alulról felfele is olvashatsz össze szavakat. (Egy kivételével mindegyikük több tagból áll.)

F	H	A	V	D	H	N	S	G	B	T	T	S
Í	N	Á	E	C	Ó	S	E	D	N	E	S	C
J	I	E	L	V	F	H	A	L	R	I	D	Ö
E	Y	G	E	M	R	Á	V	S	A	V	Í	N
D	S	H	N	E	W	Y	O	R	K	A	H	Á
T	Y	Í	C	M	A	N	Í	K	L	É	D	K
A	E	R	E	N	C	H	Ű	L	Í	K	Á	É
K	Ö	T	I	S	Z	A	P	A	R	T	P	Z
S	Z	A	T	U	R	N	U	S	Z	Ű	R	U
N	Ú	S	Ó	G	M	S	I	D	É	K	Á	M

- a) Írd a vonalakra hibátlan helyesírással a talált szavakat!

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

8p	
-----------	--

- b) Írd a vonalra az a) feladat –i képzős alakjait!

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

8p	
-----------	--

2. Különleges keresztnévek

Olvasd el az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Bizonyára már te is találkoztál különleges keresztnévvel. Az utóbbi években a hagyományosnak mondható Máté, Lilla mellett a legváltozatosabb fiú- és lányneveket anyakönyveztették hazánkban.

Érdekes belegondolni, vajon mi járhat a fejében annak a szülőnek, aki Babérnak, Fahéjnak vagy épp Rozmaringnak nevezi el a gyermekét, mindenesetre a fűszernövények több fajtáját engedélyezték már az évek során hazánkban. A fentiek mellett már bejáratott név a Sáfrány, Majoranna vagy akár Ánizs is, a Gyömbérnek pedig az angol verziója is anyakönyvezhető, még hozzá Dzsindzserként.

Természetesen a gyümölcsök is ihlettek már meg szülőt névadásra, és itt nem az Almára gondolunk, hanem a sokkal szokatlanabb Dióra, Barackra, Cseresznyére, Eperre, Bodzára vagy Gesztenyére.

A Gyűrűk ura az egyik legismertebb fantasy-trilógia, ezzel magyarázható, hogy nálunk is él legalább egy Frodó vagy Gandalf, de a kis Anakin esetében is úgy sejtjük, hogy a Star Wars iránti rajongás indokolja a választást. Persze, a hagyományosabb történetek is megihlették már a szülőket névadáskor, ennek köszönhetően egy Hófehérke is él valahol, akinek remélhetőleg vidámabb élete van, mint a Grimm-mese hősének. A magyar költészet is rengeteg lehetőséget kínál, mellyel, ha tehetik, élnek is a szülők. Weöres Sándor Bóbitáját több éven át visszadobta az Akadémia, míg végül engedélyezte a szülőknek a névadást.

A hazai anyakönyvezés szabályai szerint a külföldi eredetű neveket a magyar helyesírásnak megfelelően kell írni, és talán a Dzsenufer így leírva már nem lep meg senkit, de Nenszi és Zsüsztin nevét olvasva azért kikerekedik az ember szeme.

A fiúnevek között már megszoktuk a Kevint, amit legalább ugyanúgy kell írni, mint eredetileg, még ha a hangzása idegennek is hat. A kis Kevin pedig jó barátságot köthet Brájennel, Kventinnel, Krisztoferrel, Nikolasszal vagy Rökkóval is.

Az anyakönyvezhető nevek elfogadásáról a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium dönt, a Magyar Tudományos Akadémia javaslatát szem előtt tartva. Alapvetően az az irányelv, hogy a név megfeleljen a magyar helyesírás szabályainak, egy személy csak két keresztnévet kaphat, és fiú csak fiúnevet, lány pedig csak lánynevet kaphat. Persze felmerül a kérdés, hogy például egy Ánizs vagy Fahéj esetében hogyan határozzák meg, hogy fiú- vagy lánynev-e.

Ezeken felül fontos szempont, hogy ne legyen sértő a név, ne adjon okot csúfolódásra, és kerülni kell a márka- vagy földrajzi neveket.

Ezeknek tudatában már kevésbé meglepő, hogy bár néhány igazán furcsa név átment a szűrőn, a Bogyócát, a Bölöjtét, Pumuklit, Szöcskét vagy a Hortobágyi-Csikós Betyárt nem engedélyezték.

A vezeték- és keresztnév harmonizációjába nincs beleszólása a hivatalos szerveknek, így aztán olyan érdekes nevek születtek már az évek során, mint a Cserepes Virág, Karácsonyi Ajándék, Vörös Hajnal vagy Zöld Pálma.

Forrás: <https://www.bien.hu/legfurcsabb-babanevek-amiket-valaha-anyakonyveztek/alapjan>

a) Egészítsd ki a táblázatot! A megoldást a szövegben talárod.

Szerző	Cím	Szereplő
-		Gandalf
-	Star wars	
Grimm		
	Bóbita	

b) Jelöld X-szel, mely irányelveket kell szem előtt tartani a keresztnévek elfogadása során!

A külföldi eredetű neveket az eredeti nyelven kell leírni.

Vannak keresztnévek (pl.: Fahéj), amelyek fiúnak és lánynak is adhatók.

Kerülni kell a földrajzi neveket.

A név ne adjon okot csúfolódásra!

Te is írd további két irányelvet a szövegből!

1. _____

2. _____

6p	
----	--

c) A szövegben idegen szavak is előfordulnak. Mi a pontos jelentésük? Keresd meg a magyar megfelelőjüket és húzd össze a jelentésükkel! (Nem kell minden jelentést felhasználni.)

	ösztönzés
aktuális	jelenlegi
ihlet	tevékeny
harmonizáció	három egymással összefüggő mű
trilógia	összehangolás
	három ember szövetsége

4p	
----	--

d) Írd le szótagolva a következő, szövegből kiemelt neveket!

Dzsindzser _____

Brájen _____

Bodza _____

Kventinnel _____

Weöres _____

Nikolasszal _____

6p	
----	--

e) Keresd az első bekezdésben olyan szavakat, amelyekre igazak a következő megállapítások!

vegyes hangrendű igekötős ige: _____

magas hangrendű felsőfokú melléknév: _____

mély hangrendű –t tárgyragos főnév: _____

magas hangrendű többes számú összetett főnév: _____

mély hangrendű kötőszó: _____

10p	
------------	--

f) Keresd meg a következő mondatokban az alanyt és az állítmányt!

„Érdekes belegondolni...”

Állítmány: _____ Alany: _____

„...talán a Dzsenifer így leírva már nem lep meg senkit...”

Állítmány: _____ Alany: _____

„A fiúnevek között már megszoktuk a Kevint...”

Állítmány: _____ Alany: _____

„A magyar költészet is rengeteg lehetőséget kínál...”

Állítmány: _____ Alany: _____

8p	
-----------	--